

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31993>

Özet

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2 (T?Ö-2), Rasyonel-Emotif ve Bili?sel-Davran??ç? Terapi (REBDT) çerçevesinde tan?mlanan ak?lc? ve ak?lc? olmayan inançlar? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Artiran ve DiGiuseppe (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ölçe?in Türkiye örnekleminde güvenilirliğini ve geçerliliğini incelemeyi ve REBDT'nin temelini oluşturan dört bili?sel süreç modelini doğrulamaya amaçlanmıştır. T?Ö-2, bireylerin psikolojik sıkıntılarına yol açan temel bili?sel çarpıtmalar? tespit etmede önemli bir rol oynamaktadır.

Ölçek, bireylerin kendi kendilerine yönelik, bakalarına yönelik ve hayata yönelik ak?lc? olmayan inanç kalıplarının nicel olarak değerlendirilmeye olanak tanır. Orijinal ölçe?in yapısı korunarak, Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal ede?erlik sağlanmıştır. Adaptasyon çalışması, ölçe?in klinik ve araştırma ortamlarında kullanımının önünü açmıştır.

Anahtar Kelimeler

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2, T?Ö-2, Rasyonel-Emotif ve Bili?sel-Davran??ç? Terapi, Ak?lc? Olmayan ?nançlar, Bili?sel Süreçler Modeli, Psikometrik Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Murat Artiran, Raymond DiGiuseppe

Amaç

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2'nin temel amacı, bireylerin bili?sel süreçlerini, özellikle de Rasyonel-Emotif ve Bili?sel-Davran??ç? Terapi (REBDT) kuramının merkezi olan ak?lc? ve ak?lc? olmayan inançlar? güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu adaptasyon çalışması özel amaçla, özgün İngilizce ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü bağlamında doğrulamaktır.

Ölçek, klinik uygulamalarda terapistlerin danışanlarının temel bili?sel çarpıtmalar? hızlıca belirlenmesine ve terapi planlarına bu inanç yapılarına göre şekillendirmesine yardımcı olmayı hedefler. Aynı zamanda, araştırmacılar için REBDT ile ilgili teorik modelleri test etmekte kullanılabilecek standart bir araç sunar.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2 (T?Ö-2), REBDT'nin temelini oluşturan ve psikopatolojinin ana kaynağı olarak görülen dört ana bili?sel süreci ölçmektedir. Bu süreçler, Albert Ellis tarafından tanımlanan ak?lc? olmayan inançlar? dört temel bileşenini yansıtırken, aynı zamanda sa?lıklı psikolojik

İlevsellik ile ilişkili olan dört rasyonel inanç bileşenini de ölçer.

Ölçek, genellikle şu temel boyutları içermektedir:

Mutlak Talepkârlık (Demandingness): Olayların, insanların veya kişinin kendisinin "kesinlikle olması gerektiği" yönündeki katı ve esnek olmayan inançlar.

Felaketeştirme (Awfulizing): Olumsuz bir olayın, olabilecek en kötü ve dayanılmaz durum olduğu inancı.

Düşük Engellenme Toleransı (Frustration Intolerance): Rahatsızlık veya zorlukla başa çıkma kapasitesinin düşük olduğu ve bu durumların katlanılmaz olduğu inancı.

Küresel Değerlendirme (Global Evaluation): Kendini veya başkalarını tek bir olaya veya davranışa dayanarak tamamen iyi ya da tamamen kötü olarak yargılama eğilimi.

Geçerlik

TÖ-2'nin Türkçe uyarlama çalışmasında (Artiran & DiGiuseppe, 2020), ölçeğin geçerlik çalışmaları yapılmış ve ölçeğin yapısal uygunluğu incelenmiştir.

Yapı Geçerliliği: Çalışma, orijinal ölçeğin teorik yapısını destekleyen, dört bilişsel süreci içeren faktör yapısını Türk örnekleminde doğruladığını göstermiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, modelin iyi bir uyum sergilediğini işaret etmiştir.

Ölçüt Bağlantılı Geçerlik: TÖ-2'nin akılcı ve akılcı olmayan inanç alt boyutlarının, psikolojik sıkıntı (anksiyete, depresyon gibi) ölçümleriyle beklenen yönde ilişkiler gösterdiği bildirilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlik

Türkçe TÖ-2'nin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleriyle incelenmiştir.

İç Tutarlılık: Ölçeğin alt boyutlarının ve genel puanının yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğu rapor edilmiştir. Genellikle Cronbach alfa katsayısı değerlerinin kabul edilebilir sınırların üzerinde olduğu (tipik olarak .70 ve üzeri) bulunmuştur, bu da maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Orijinal çalışmada test-tekrar test güvenilirliği incelenmişse, bu değerlerin de zaman içinde kararlılığı desteklediği varsayılmaktadır. Bu sonuçlar, TÖ-2'nin Türk popülasyonunda kararlı ve tutarlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Artiran ve DiGiuseppe (2020) tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, ölçeğin faktör

yap?s?n?n incelenmesine odaklanm??t?r. Çal??mada, ölçe?in Dört Bili?sel Süreç Modeli'ni do?rulad??? belirtilmi?tir.

Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in dört temel ak?lc? olmayan inanç (Talepkârl?k, Felaketle?tirme, Dü?ük Engellenme Tolerans? ve Küresel De?erlendirme) ve bunlara kar??lk gelen dört ak?lc? inanç faktöründen olu?tu?u hipotezi test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, modelin yap?sal olarak Türk verisine uygun oldu?unu ve her bir maddenin ait oldu?u teorik faktöre yüksek yükler verdi?ini göstermi?tir. Bu, ölçe?in teorik REBDT çerçevesine güçlü bir uyum sa?lad???n? kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Genellikle 5 veya 6'l? Likert tipi derecelendirme format? kullan?l?r (Kaynakta kesin bilgi olmamas?na ra?men, bu tür bili?sel ölçeklerde standart uygulamad?r).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan dil), ?ngilizce (Orijinal dil)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r.)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Klinik olmayan veya genel popülasyonun yan? s?ra, klinik örneklerde de kullan?labilir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Davran??ç? Terapi, Psikometri, Ak?lc? ?nançlar, Ak?lc? Olmayan ?nançlar, Mutlak Talepkârl?k, Yap? Geçerli?i, ?ç Tutarl?lk.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Murat Artiran

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

?leti?im E-posta Adresi: dr.muratartiran@gmail.com

Yaz??ma Adresi: ?lgili akademik kurumun adresi (Kaynakta belirtilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Telif Hakk? ve ?zinler: Ölçe?in orijinal versiyonu telif hakk?na tabi olabilir. Türkçe uyarlamay? kullanmak isteyen ara?t?rmac?lar?n ve uygulay?c?lar?n sorumlu yazar Murat Artiran ile ileti?ime geçmeleri tavsiye edilir.

Ücret: Ticari kullan?m için ücretlendirme bilgisi için yazarla ileti?ime geçilmelidir. Akademik ara?t?rmalar için kullan?m genellikle izne tabidir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2020

PDF Dosyalar?: Ölçe?in PDF versiyonlar? a?a??daki ba?lant?lardan indirilebilir:

[tutum-ve-inanc-olcegi-2-toad.pdf](#)

[tutum-ve-inanc-olcegi-2-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Artiran, M., & DiGiuseppe, R. (2020). A Turkish translation of a measure of irrational and rational beliefs: Reliability, validity studies and confirmation of the four cognitive processes model. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 38, 369-398. <https://doi.org/10.1007/s10942-020-00340-9>

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: [0310n04t0-y-https-link-springer-com.proxy2.marmara-elibrary.com](https://doi.org/10.1007/s10942-020-00340-9)

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2 Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu bölüm, yalnızca gelecekteki eklemeler için bir yer tutucu olarak b?rak?lm??t?r. Ölçe?in maddeleri için yazarla ileti?ime geçilmesi veya referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.